

Delfi metodika profesijām paredzētu svešvalodu studiju kursu saturu saskaņošanā

Miervaldis Karulis

*Rīgas Stradiņa universitāte,
Valodu centrs, Latvija*

Ievads. Eiropā augstākās izglītības sistēmu modernizācijas galvenais priekšnoteikums ir spēja ātri reaģēt un pielāgoties uz zināšanām balstītai ekonomikai un sabiedrībai. Viens no augstākās izglītības posmiem, kas nodrošina augstskolas mērķu izpildi, ir nodarbinātība, kas ietver pasākumus studentu atbalstam pārejā no augstākās izglītības uz darba tirgu. Izpildi var realizēt, veidojot darba tirgus vajadzībām atbilstīgas studiju kursu programmas un nodrošinot, ka studenti mācību gaitā apgūst atbilstīgas prasmes un kompetenci, lai veiksmīgi iegūtu darbu. Studiju kursu programmu veidošanas un īstenošanas procesā būtiski ir iesaistīt trīs puses: docētājus, studentus un praktizējošus profesionāļus, kas nodrošina darba tirgus vajadzību saskaņošanu. Īpaši tas attiecas uz profesiju svešvalodu studiju kursu apguvi, kur atšķirīgu viedokļu par to saturu saskaņošanai ir svešvalodas kompetences, kas nepieciešamas darba tirgū un pētniecībā, attīstīšanas priekšnoteikums studiju procesā.

Darba mērķis, materiāls un metodes. Studiju kursa “Medicīnas terminoloģija angļu valodā” satura, kas paredzēts studiju programmas “Pediatrija” un “Ortozēšana – protezēšana” studentiem, izveidošanas un pilnveidošanas pamatā tika lietota Delfi metode, kuras pamatā savukārt ir konsensa sasniegšana starp aptaujā iesaistītajiem grupas dalībniekiem, kurus pārstāvēja svešvalodu docētāji, studenti un nozares speciālisti. Delfi metode tiek plaši lietota dažādās medicīnas nozarēs lēmumu pieņemšanai. Delfi process studiju kursu izveidošanai tika realizēts vairākos ciklos (iterācijās): 1. Problēmjautājumu sākuma saraksta izveidošana atvērto jautājumu veidā. Saraksta papildināšana un modificēšana no respondentu puses. 2. Atbilžu apkopošana un aptaujas izveidošana (slēgto jautājumu veidā). Respondenti novērtē katru jautājumu. 3. Statistisko rādītāju aprēķināšana. Respondenti pārskata individuālos vērtējumus grupas atbilžu skatījumā (aprakstošās statistikas rādītāji sniegti). 4. Statistisko rādītāju pārrēķināšana. Respondentiem ir vēlreiz iespēja pārdomāt vērtējumus. Problēmjautājumi tika uzskatīti par nozīmīgiem, ja vismaz 90% respondentu novērtējuši ar 4 un 5 (augstākie pēc svarīguma Likerta skalā). Gan aprakstošo statistisko rādītāju (frekvenču) aprēķins, gan hipotēžu pārbaude (Vilkoksona rangu zīmju tests, t-kritērijs) tika veikta, izmantojot IBM *SPSS Statistics 20*. Apspriežamo problēmu lokā tika izvirzīti jautājumi, kas attiecas uz profesijas angļu valodas studiju kursa vispārīgām pamatnostādnēm, kas veicinātu studentu valodas kompetences attīstību ilgākam periodam.

Rezultāti. Delfi procesa rezultātā tika iegūti respondentu grupas dalībnieku saskaņoti pamatprincipi, uz kuriem var balstīties, veidojot svešvalodu (angļu) studiju kursu saturu un metodiku:

1. Svešvalodas kursa satura grūtības pakāpei jātiecas tuvināties pārējo kursu satura sarežģītībai.
2. Kursa saturam jāietver profesijas svešvalodas aspekti (daudzveidīgi tekstu veidi).
3. Praktizējošām darbībām jābūt autentiskām.
4. Autentisku un sarežģītu materiālu intensīva izmantošana.
5. Komunikācijas plaisas likvidēšana kā motivējošs faktors.
6. Rūpīgi un detalizēti izstrādāti materiāli, ne vienkāršoti.
7. Netulkojot, atstājot tulkošanu patstāvīgam darbam.
8. Masveida saskare ar informācijas avotiem nozīmīgas informācijas (ne valodas struktūru) ieguvei.
9. Trīs programmas aspektu – satura, valodas un prasmju apguves – apvienojums.
10. Koncentrēšanās uz satura izpratni.
11. Balstīšanās uz to, kas ir iepriekš zināms, neatkārtoties.
12. Citu kursu apguve svešvalodā (angļu).

Secinājumi. Delfi metodes izmantošanas priekšrocības balstās uz to, ka vairāku ciklu aptaujas rezultātā tiek iegūta samērā pilnīga informācija par izvirzītajiem problēmjautājumiem, ņemot vērā dalībnieku anonimitāti, bet grupas viedokļu dinamika ir pārskatāma. Pētījuma rezultātā vienmēr tiek sasniegts konsenss grupas ietvaros. Delfi metode var tikt sekmīgi lietota, lai saskaņotu studiju kursu saturu, kas savukārt nodrošinātu augstskolas mērķu izpildi.